

I gamle dager hendte det at teologer snekret sammen et gudsbevis eller to, men det var dengang da og ikke nå. I dag har de fleste teologer en flaske pluralistisk possibilisme på innerlomma.

DET ONTOLOGISKE GUDBEVIS

Det ontologiske gudsbevis består forenklet av to premisser og en konklusjon:

- P1: Gud er et fullkomment vesen.
- P2: Å være fullkommen innebærer å eksistere.
- K: Gud eksisterer.

Premiss 1 sier at det hører med til begrepet om gud at han er det mest perfekte og høyeste vesen, slik at det er umulig å tenke seg noe som er høyere og mer fullkomment enn gud.

Premiss 2 sier at hvis gud ikke eksisterer mangler han eksistens. Da kunne man tenke seg et vesen, som lignet gud og i tillegg eksisterte. For det er åpenbart at et vesen som eksisterer, er større og mer fullkomment enn et som ikke gjør det.

Konklusjonen er følgelig at gud må eksistere.

Det er en slutning fra ren indre tankenødvendighet, og ikke fra en ytre virkelighet.

Feilen er at man forutsetter at ens egen tanke samstemmer helt med virkeligheten; hvis man kan tenke noe må det eksistere.

KOSMOLOGISK GUDBEVIS

Det kosmologiske gudsbevis trekker slutninger fra verden til gud. Når verden eksisterer må det være noen som har skapt verden.

All erfaring sier at alle bevegelser er forårsaket av forutgående bevegelser, osv. i en uendelig regress. Alle årsaker må selv være en virkning av en andre årsaker osv.

Derfor kan en konkludere med at det må finnes en første bevegelse som ikke beveges av noe annet, men av seg selv. Denne første ubevegede bevegelse kalles gud.

Hvis alt har en årsak, må også «en første bevegelse» ha en årsak. Hvis det kan finnes noe uten årsak, kan det like gjerne være verden som gud. Dette innebærer at verden kan ha oppstått uten årsak, og at verden alltid har eksistert.

DET TELEOLOGISKE GUDBEVIS

Det teleologiske gudsbevis forklarer et fenomen ut fra formål, hensikt eller mening. Det synes å være en plan og hensikt i universet. Det måtte f.eks. være en lang rekke av tilfeldigheter til for at liv skulle oppstå på jorden. Jordens plassering i forhold til Solen. Månens plassering. Magnetfelt som beskytter mot kosmisk stråling. Alt synes å skje etter en hensikt eller en plan. Fra naturens tilsynelatende planmessige og formålsrettede orden sluttet det til at det må være en gud som har ordnet naturen. Som et skip styres av en kaptein, må naturens regelmessige forløp være styrt av en overmenneskelig ånd. Naturlovene viser at det må være en lovgiver.

Det trekkes slutninger fra naturen til gud.

Beviset forutsetter at verden virkelig er hensiktsmessig, skjønn og vellykket. Evolusjonsteorien viser at naturen er formålsløs. Det er årsaksloven og seleksjonsprinsippet som gjelder. Ideen om at naturlovene forutsetter en lovgiver er en sammenblanding av naturens og menneskenes lover. Norges lover er normative. Naturlovene er beskrivelser av virkeligheten.

GUDBEVIS I NATURVITENSKAPENS HULLER

Gud finnes i naturvitenskapens huller. Argumentasjonen er som følger:

- P1: Naturvitenskapen har ennå ikke svar på X.
- P2: Naturvitenskapen vil aldri få svar på X.
- K: Derfor eksisterer gud.

X er uløste vitenskapelige spørsmål som f.eks:

- Universets tilblivelse.
- Den tilsynelatende finjusteringen av naturkonstantene.
- Den menneskelige bevissthet.
- Abiogenesen.

Fra det faktum at de er uløste trekkes stilltiende konklusjonen at de aldri vil bli løst, og deretter postuleres gud som løsningen.

MODERNE FYSIKK ER VANSKELIG Å FORSTÅ

Argumentasjonen er som følger:

P1: Moderne fysikk er vanskelig å forstå.

P2: Gud er vanskelig å forstå.

K: Derfor finnes gud.

F.eks. er relativitetsteorien og kvantemekanikken angivelig <absurde> og <kontraintuitive> og vanskelige å forstå intuitivt. På samme måten er forestillingen om et immaterielt, personlig vesen som universets skaper vanskelig å forstå. Det materielle kan være en <utfelling> av et immaterielt kraftfelt, dvs. gud.

Til det er å si at vår hjerne er et resultat av evolusjon. Den er tilpasset omgivelser der hastigheter og avstander er moderate og objekter er store nok til at de kan sees med det blotte øye. At teorier som beskriver det veldig store, det ekstremt raske og det mikroskopiske, kan være vanskelige for vår intuisjon er derfor ikke overraskende.

Forskjellen er at relativitetsteorien og kvantemekanikken er formulert med matematisk presisjon og har passert utallige empiriske tester. Enten man gjør et eksperiment der elektronet oppfører seg som en bølge, eller der det utviser partikkeloppførsel, er det et rent materielt fenomen man står overfor. Det er matematiske modeller for hvordan elektroner skal oppføre seg under gitte forhold; og man kan komme med detaljerte forutsigelser. Hypotesen om et immaterielt, personlig vesen som står bak universet har ikke passert noen empiriske tester. Og det klargjør ingenting.

FINJUSTERTE NATURKONSTANTER

Naturkonstantene består av naturkreftene + noen parametre som bestemmer universets egenskaper. De grunnleggende naturkreftene er sterk og svak kjernekraft, elektrisk og magnetisk kraft og tyngdekraft. Noen av disse konstantene kan ikke beregnes med utgangspunkt i grunnleggende prinsipper. De må måles. Vår eksistens avhenger av at de ikke er veldig anderledes enn de faktiske verdier.

Eksempel 1: Evolusjon er avhengig av at Sola lyser i mange nok milliarder år til at det er tid for evolusjonen å utvikle kompliserte organismer på Jorden.

- Dersom tyngdekraften var noen % sterkere ville Sola dø fortere.
- Dersom den elektriske kraften var noen % anderledes ville også Sola dø fortere.

Eksempel 2: Hvis vakuumenergien var for stor vil Universets utvidelse gå for fort til at stjerner og galakser ble dannet.

Eksempelene viser at Universet tilsynelatende er finjustert for å tillate vår eksistens. Dersom en eller flere av konstantene hadde vært litt anderledes, ville ikke vi ha vært her.

En av de sterkeste grunnene til å avfeie finjusteringsargumentet er at man vet for lite om hvordan liv oppstår, hva intelligens er, hva de fundamentale naturlovene er og hva som bestemmer naturkonstantenes verdier.

DUALISMEN

Dualismen er forestillingen om at bevissthet skyldes noe ikke-fysisk. Det er på ingen måte en veletablert hypotese, og er ikke noe som bare kan fastslåes som et faktum uten videre. Det mangler argumentasjon for at bevissthet er et immaterielt fenomen. Og det er store problemer med å beskrive sammenhengen mellom bevissthet og kropp.

AKSIOLOGISK GUDSBEVIS

Mennesket streber etter å virkeliggjøre verdier, men alle jordiske verdier er betingede og tilfeldige. Altså må det eksistere en overjordisk, høyeste verdi (gud) som muliggjør at de jordiske verdier kan være etterstrebellesverdige.

En alternativ forklaring kan være at verdi betyr at noe har fordelaktige konsekvenser for noen. F.eks. bruksverdi eller nytteverdi. Verdiene finnes i de sosiale og miljømessige betingelsene som mennesket lever i. Det er individets respons på omgivelsene som bestemmer om noe har verdi. Verdier er sosiale forsterkere for adferd. At noe har verdi innebærer at sannsynligheten for å tilegne seg <det verdifulle> øker.

Verdier er det som er bra for individets eksistens, gjør livet bedre og rikere.

Verdi er et spørsmål om verdi for hvem. Hvis svaret er <seg selv> legges egeninteresse til grunn for verdisettingen. Egeninteressen definerer verdi. Egoisme er et prinsipp om at en alltid skal handle i sin egeninteresse.